UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Q. 120. An sententia tenens attritionem sufficere cum Sacramento, sit practicè certa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42624

Visual Library

non est actus virtutis, quia timor non est virtus, sed tantùm numeratur inter dona Spiritûs sancti, ergo. R. n. min. sicuti enim fortitudo, pietas, sunt dona Spiritûs sancti, in quantùm faciunt promptè sequi inspirationes divinas, in quantùm autem faciunt promptè sequi imperium rationis, sic sunt virtutes, utì habet *S. Tho.* 1. 2. q. 68. a. 1. O., ita etiam timor Domini est non tantùm donum Spiritûs sancti, secundùm dicta n. 820., sed etiam virtus potens habere actus efficaces excludentes omnem voluntatem peccandi.

Q. 120. An sententia tenens attritionem sufficere cum Sacramento, sit practicè certa. R. §. 1. Negat *Le Drou* d. 4. c. 4. sed plurimi affirmant, nam *Amicus* d. 12. n. 12. & *Esparsa* q. 89. a. 8. vocant indubitatam: *Arsdek.* tom. 2. p. 2. tr. 1. c. 3. q. 21. dicit videri ita securam, ut ampliûs de ea prudenter dubitari non possit: *Tann.* d. 6. n. 68. *Cón.* De Sacram. q. 62. n. 33. vocant satìs certam: *Præpos. Prado, Salas, Viva* hoc anno 1711. Francofurti recusus, in q. prodroma n. 20. moraliter certam: *Suar. Less. Rayn. Fernand. Diana, Martinon, Perez, Mlodz* d. 4. q. 2. p. 1. *Castrop.* t. 23. p. 7. n. 1. *Dicast.* d. 6. n. 145. *Illf.* n. 32. absolutè certam: *Card. de Lugo* d. 5. n. 137. *Sporer, Bosco*, communem & certam: *Filliut. Oropega, Herinx* d. 2. n. 41. *Francol.* de discipl. pœn. l. 3. c. 6. §. 5. certam in praxi: *Fr. Lugo, Bonett. Mald. Le Dent* tutam in praxi: *Aversa* q. 11. s. 4. tutam post *Tridentinum*: *Gorm.* à n. 448. practicè & indubiè certam: *Estrix* & *Cardenas* certam & omnino tutam: *Leander à SS. Sacram. Paulus de Palatio, Seraphinus à Conceptione* vocant certissimam: *Bonæsp.* & *Arriaga* d. 17. n. 25. dicunt videri 873.

deri sibi esse ferè de fide: *Moya* d. 5. q. 1. n. 3. dicit esse veritatem inter fidei dogmata numerandam, & n. 10. addit hoc certâ fide esse tenendum: *Stoz* l. 1. p. 2. n. 39. vocat ex fide catholica certam: *Medin. Ledesm. Bellarm. Requs. Fagund. Abelly*, G. *Sanch. Pasq.* & alii cum *Moya* n. 1. dicunt determinatam in *Tridentino*: *Paulus de palatio* vocat certissimam & definitam à *Tridentino*: *Binsfeldius* probatam Conc. *Tridentini* sententiam: *Silvester De Prieras* doctrinam Sanctorum & maximè *S. Thomæ*: *Gabriel à S. Vincentio* & *Meratius* d. 19. s. 1. communem Catholicorum sensum: *Canus & Petr. à S. Joseph* communem Ecclesiæ sensum: *Henriq. Rhod.* & alii dicunt hoc tempore non posse sine temeritate vel errore negari: *Bonæspei* d. 5. n. 4. postquam vocavit ferè certam certitudine fidei, addit se Romæ anno 1654. in Capitulo generali cum approbatione Magistri S. Palatii inter alias theses summo Pontifici dedicatas defendisse etiam hanc, *Contritionem verò omnem, quæ non sit ex motivo charitatis, inutilem esse ad absolutionem sacramentalem, propè hæreticum putamus.* Atque ideo opinionem, quæ contritionem perfectam requirit, dicit *Amicus* nunc non posse sine nota defendi: *Suar. Less. Dicast. Lugo*, *Sporer* aliique communissimè vocant absolutè improbabilem: *Viva* dicit esse umbratilis probabilitatis: *Caram.* in Th. fundam. n. 1293. tantùm tenuiter probabilem: *Stoz* n. 34. nullo modo probabilem: *Præpos.* nequidem tenuiter probabilem: *Leander* apud *Dianam* p. 11. t. 8. R. 43. plùs quàm improbabilem; *Honor*: *Fabri* erroneam: *Vasq.* periculosam: *Facultas Parisiensis*, Sacramenti pœnitentiæ imminutivam, temerariam, & erroneam:

neam: *Verricelli* falsam, temerariam & erroneam. Cardin. *Brancatus de Laurea* in 4. Tom. 2. d. 14. a. 8. n. 233. dicit sententiam, quæ dicit attritionem cum Sacramento non justificare, esse hæreticam, & per attritionem in d. 9. a. 3. n. 89. intelligit dolorem vel ex motivo turpitudinis peccati vel ex timore pœnarum : tamen quidquid hìc censurarum est, non approbo, verùm ideo solùm refero, ut constet, quis à temporibus *Tridentini* fuerit sensus de nostra sententia : Et de hoc possunt plura videri apud *Francol.* de dolore ad Sacramentum Pœn. necessario l. 1. c. 7. & l. 2. c. 6. §. 2. item de discipl. pœn. l. 3. toto.

§. 2. Consideratis omnibus, quæ hactenùs attuli, sententia tenens attritionem aliquam sufficere cum Sacramento, videtur mihi esse practicè certa. *Quod confirmo inde*, quia si non esset practicè certa, sed tantùm probabilior, aut etiam probabilissima, contineretur damnatione 1. prop. per *Innoc.* XI., *Non est illicitum in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti relictâ tutiore*, atqui hac damnatione non continetur, nam *Martinus De Esparsa*, unus ex Theologis Romanis, qui jussu *Inn.* XI. cum aliis Consultoribus interfuit examini prop. damnatarum, Româ 6. Aprilis 1680. in Belgium scripsit in hæc verba : *Nullâ quisquam sollicitudine concuti debet circa sufficientiam attritionis in confessione propter prohibitionem 1. prop. ex 65. Ea propositio fuit reprobata propter suam illimitatam amplitudinem & universalitatem, cum indistinctione speculativè tantùm probabilis à probabili etiam practicè, & rursum probabilis utcumque à moraliter certa aut etiam plùs quàm moraliter certa : sententia autem de sufficientia attritionis* 874.

est

est practicè probabilis & moraliter certa, atque ut ego puto, plùs etiam quàm moraliter certa. Accedit apud Censores prædictarum propositionum actum fuisse in terminis propriis de sufficientia attritionis, atque ex consensu omnium, qui aderamus, sententiam communem mansisse incolumem,

Obji. 1. Multi ante & post *Trid.* tenuerunt sententiam contra attritionem, uti constat ex dictis à nu. 856. ergo est extrinsecè probabilis. Deinde pro ea rationes multas ex *Trid.* adducit *Palav.* in actis Concilii versatissimus, ergo etiam est intrinsecè probabilis, ergo sententia pro attritione non est certa. *Confirm.* nam *Platelius*, licèt acerrimè stet pro attritione, dicatque sententiam suam habere aliquam moralem certitudinem, tamen nu. 716. agnoscit probabilitatem in opposita, quam etiam agnoscit *Oviedo* De justif. controv. 1. nu. 109. & 1. Quamvis concederemus sententiam Adversariorum esse probabilem, tamen non esset obligatio eam sequendi, quia secundùm dicta in p. 1. n. 119. non est obligatio sequendi eam sententiam, per quam administratio vel susceptio Sacramenti fit obnoxia nimiis scrupulis & difficultatibus, atqui per sententiam Adversariorum administratio & susceptio Sacramenti Pœnitentiæ fit obnoxia nimiis scrupulis & difficultatibus, nam si requiratur certa intensio, uti volunt Adversarii, & quidem major, quàm de facto sit in ullo alio actu pœnitentis, nunquam poterit Confessarius, imò nec pœnitens esse moraliter certus, sed prudenter debebit semper dubitare de sufficientia dispositionis, adeoque extra necessitatem extremam non poterit dari vel peti absolutio, ne Sacramentum exponatur periculo

culo nullitatis, hoc autem est absurdum, ergo. *R.* 2. Ex hoc, quòd aliqui Auctores teneant sententiam oppositam, aut dicant esse probabilem, non eliditur certitudo practica nostræ sententiæ, utì fateri debent omnes in similibus casibus, nam etiam secundùm Adversarios cum *Le Drou* est practicè certum, quòd sufficiat contritio ex charitate imperfecta, & tamen requiri etiam cum Sacramento contritionem perfectam docuerunt multi graves Auctores, teste *Le Drou* diss. 1. c. 3. & idem est de plurimis aliis sententiis, ergò. Rationes per *Palav.* ex *Trid.* allatæ abunde solutæ sunt à n. 840. Imò cùm *Palav.*, qui sententiam suam contra attritionem docuerat, priusquam scriberet Historiam, ideoque determinabatur ad illam, prout posset, stabiliendam, cùm, inquam, argumenta meliora non invenerit vel in *Trid.* vel in ejus Actis, certò inferimus nulla fuisse præter ea, quæ sine difficultate explicavimus: unde *R.* 3. Etiam certitudini practicæ alicujus sententiæ non obstat, quòd non omni planè ratione destituatur sententia opposita, sed satìs est, quòd omnibus perpensis judicetur vix superesse apparentiam veri vel scrupulum pro illa, & clarè dissolvantur argumenta contraria, cujus rationem & exempla dedi in l. 6. p. 1. n. 119.

Inst. 1. Saltem sententia requirens dilectionem non potest dici absolutè improbabilis, ergo est absolutè probabilis, & consequenter opposita non est practicè certa. *Prob. ant.* quia *Alex.* VII. feriâ 5. die 5. Maji 1667. edidit hoc decretum: 875.

S. D. N. ALEXANDER Papa VII. cùm acceperit non sine gravi animi mœrore Schola-

sticos quosdam acriùs, nec absque fidelium scandalo inter se contendere, an illa attritio, quæ concipitur ex metu gehennæ excludens voluntatem peccandi cum spe veniæ, ad impetrandam gratiam in Sacramento Pœnitentiæ requirat insuper aliquem actum dilectionis Dei, asserentibus quibusdam, negantibus aliis, & invicem adversam sententiam censurantibus: Sanctitas Sua enixè cupiens pacis vinculum inter fideles servari, omnémque scissuræ fomitem extinguere, auditis votis Eminentiss. ac Reverendiss. DD. Cardinalium adversùs hæreticam pravitatem Generalium Inquisitorum, necnon DD. Consultorum & Qualificatorum S. Congregationis ejusdem Generalis Inquisitionis, hoc præsenti Decreto in virtute sanctæ obedientiæ & sub pœna excommunicationis latæ sententiæ huic sanctæ Sedi reservatæ, aliisque pœnis ejusdem S. Sedis arbitrio taxandis, præcipit cunctis & singulis fidelibus quocumque gradu ac dignitate etiam Episcopali & majori, imò & Cardinalitiâ fulgentibus, ut si deinceps de materia attritionis præfatæ scribent, vel libros aut scripturas edent, vel docebunt, vel prædicabunt, vel alio quovis modo pœnitentes aut Scholares cæterosve erudient, non audeant alicujus Theologicæ censuræ alteriusve injuriæ aut contumeliæ notâ taxare alteram sententiam, sive negantem necessitatem aliqualis dilectionis Dei in præfata attritione ex metu gehennæ concepta, quæ hodie inter Scholasticos communior videtur; sive asserentem dictæ dilectionis necessitatem, donec ab hac S. Sede fuerit aliquid hac in re definitum, &c.

Ex hoc Decreto sic formatur argumentum:

dicere

dicere opinionem, quæ requirit dilectionem, esse absolutè improbabilem, est eam afficere censurâ, injuriâ & contumeliâ, sed hoc prohibet *Alex. VII.*, ergo. ℟. Decretum expressè loquitur de illa tantùm opinione, quæ requirit *aliqualem dilectionem Dei in attritione ex metu gehennæ concepta*; hanc autem opinionem nos non oppugnamus, sed fatemur aliqualem Dei dilectionem esse necessariam, unde ex hoc Decreto confirmantur illa, quæ diximus. Itaque dist. antec. sententia requirens aliqualem dilectionem non potest dici absolutè improbabilis, c, requirens dilectionem ex motivo charitatis, n. Sed nec est censura dicere opinionem aliquam esse improbabilem, utì dictum est l. 1. n. 199. ac præter *Hurt.* & *Lugo* de fide d. 20. nu. 104. docet *Viva* ad prop. damn. in Præfat.; quidquid contradicant *Le Drou* & *Amicus* De Deo d. 19. n. 14. Foret tamen censura, si diceretur temeraria, nam dicere improbabilem, tantùm est dicere, quòd careat gravi fundamento, quamvis ob rationes apparentes possit bonâ fide & invincibiliter à viro intelligente & prudente defendi tanquam vera; è contrà dicere temerariam, est dicere, quòd vel contra se habeat tales rationes, vel ita careat ratione pro se, ut nemo intelligens & prudens possit eam bonâ fide & cum invincibili ignorantia defendere, Tò *temeritas* enim sonat, vel ex parte intellectûs inconsultam præcipitantiam, vel ex parte voluntatis inordinatum impetum sive passionem, utì expressè docet S. *Th.* 2. 2. q. 53. a. 3. ad 2., quorum neutrum sonat Tò *improbabilitas*.

Inst. 2. Pontifex non prohiberet affici ullâ censurâ vel injuriâ, nisi judicaret esse probabilem.

bilem. R. 1. Opinio, quam prohibet afficicensurâ, est vera, nam est illa, quæ requirit aliqualem dilectionem, hinc admitto, quòd agnoscat eam esse probabilem. R. 2. negando assumptum, ab hoc enim abstrahit, & expressè dicit se ideo ista prohibere, ut compescantur dissidia, quæ violant charitatem & pacem.

876. *Inst.* 3. Pontifex expressè addit, *Donec ab hac S. Sede fuerit aliquid hac in re definitum*, ergo cùm hoc decretum emanârit post *Trid.*, sequitur in *Trid.* nihil esse assertum pro sufficientia attritionis. R. Sequitur nihil esse assertum authenticè per claram definitionem in Canonibus, et nihil esse assertum dogmaticè per doctrinam in Capitibus, ex qua moraliter certò liceat inferre sufficientiam attritionis, n. conseq. Jam verò ut doctrina nostra sit privatim certa certitudine sufficiente, non est opus, ut sit authenticè definita per Canonem Concilii tanquam de fide tenenda, sed satis est, quòd ex infallibili Ecclesiæ doctrina colligatur per discursum rectè concludentem, simulque clarè dissolvantur argumenta opposita, hoc autem judico nos fecisse. Ex dictis,

877. §. 3. *Colliguntur sequentia*, 1. Cum Sacramento sufficit attritio, non tantùm concepta ex consideratione turpitudinis peccati, sed etiam ex spe præmii æterni, aut etiam ex metu gehennæ, de omnibus enim procedunt pleræque auctoritates & rationes allatæ: ac speciatim de attritione ex metu gehennæ id expressè affirmant 38. Auctores à *Gormaz* relati à n. 446., inter quos Concilia particularia duo, Catechismi tres, Inquisitio generalis Hispanica una, ideoque hanc illationem similiter tutam vocat *Azor*,

certam

certam in praxi *Oropegæ*, communem, veram & certam *Madernus*: nec videtur esse ratio dubitandi, supposito, quòd una ex relatis attritionibus certò sufficiat, maximè cùm de omnibus æqualiter loquatur *Tridentinum*.

2. Etiam sufficit ejusmodi attritio cognita, 878.
nec requiritur, ut existimetur esse contritio: ideoque *Suar.* d. 20. s. 1. n. 20. *Ills.* n. 32. aliique cum *Rayn.* in Heter. tom. 16. s. 1. pu. 8. n. 21. & *Moya* n. 7. vocant etiam hanc illationem practicè certam, quidquid contradicere videantur *Corduba* & alii apud *Aversam* q. 11. s. 4., qui requirunt, ut existimetur esse contritio, requirunt autem, non ad valorem sed ad fructum Sacramenti, utì ostendunt *Suar.* n. 7. & *Cardenas* in 2. crisi d. 2. n. 68., unde Sacramentum valere putant *Corduba* & isti alii, quamvìs abesset ejusmodi existimatio, sed illos rectè confutat *Gorm.* à n. 457., si enim attritio ex voluntate Christi sufficiat, nulla est ratio requirendi talem existimationem; si attritio secundùm se non sufficiat, etiam non sufficiet, quamvìs adsit talis existimatio, quæ merè per accidens se habet, imò est error, quem non est credibile à Christo specialiter requiri ad valorem vel fructum Sacramenti. Hinc *Toletus*, qui priùs docuerat attritionem cognitam non sufficere, postea mentem mutavit, utì demonstrat *Francol.* De dolore l. 2. c. 6. n. 17.

3. Contritio, nequidem pro articulo mortis
requiritur ad valorem Sacramenti, quod *Ills.* 879.
suprà & *Esparsa* a. 9. rectè dicunt etiam esse certum; & *Diana* p. 3. t. 4. R. 98. malè citat Patrem *Suar.* in oppositum, non enim requirit contritionem ratione Sacramenti, sed ratione præcepti charitatis, tum in Deum, tum in se ipsum,

quod obligat ad contritionem pro articulo mortis, utì dicetur n.2009. Putatque *Illſ. Cordubam* & alios ſimili modo poſſe conciliari.

880. 4. Si alicui videatur ſupereſſe prudens dubium de veritate noſtræ ſententiæ, tenetur in adminiſtratione & ſuſceptione Sacramenti procurare contritionem, ne ſuo judicio Sacramentum exponatur periculo nullitatis.

881. 5. Quamvìs aliquis judicet ſatìs tutò procedi cum attritione, in praxi tamen conſultiſſimum eſt, ut quantùm fert tempus & occaſio, procuretur à Confeſſariis & eliciatur à pœnitentibus contritio, tum quia eſt maximi meriti delétque multùm etiam de pœnis, tum quia licèt aliquis contendat ad contritionem, fortè tantùm attritionem attinget; ubi è contrà ſi voluntariè ſiſtat in infimis aliis motivis, præſertim pœnæ, ſignum eſt animi non ſatìs converſi ad Deum: eſtque credibile ſæpe in tali homine remanere ſervilitatem ſive occultum affectum non deſerendi peccatum, niſi incumberet pœna.

882. 6. Si quis poſt conatum non ſatìs advertat vel in pœnitente vel in ſe ipſo contritionem, dummodo moraliter certus ſit de attritione, tutò procedit, etiam ſecundùm pleroſque Adverſarios, quia tum non relinquit ſententiam tutiorem, cùm moraliter eam ibi ſequi non poſſit, ſed potiùs cenſebitur neceſſitas procedendi ſecundùm minus, attamen ſatìs tutam.

883. 7. Cùm difficile ſit conteri purè ex motivo bonitatis Dei, in praxi non expedit excludere alia motiva, v. g. dicendo, *doleo, non quia amiſi præmia vel merui pœnas apud Deum, ſed purè ideo quia Deo ſummè bono diſplicui &c.*; communiter enim

enim falsum est, præsertim in hominibus necdum perfectis: itaque juvari debet voluntas omnibus motivis, v. g. hoc modo, *Doleo, non tantùm, quia per peccata demeritus sum apud Deum præmia æterna aliaque bona, è contrà meritus sum gehennam vel alias pœnas, sed etiam & maximè ideo doleo, quia Deo summè bono displicui, quia illi fecimalum, qui propter infinitas suas perfectiones erat dignissimus non offendi, sed semper amari, coli, honorari &c.* Modum practicum pœnitentem per attritionem ex turpitudine peccati vel ex spe aut metu adducendi ad contritionem, proponam à n. 1723.

Q. 121. An hactenùs dicta valeant etiam de attritione ex metu pœnarum temporalium. ℟. §. 1. Probabilissimum est, quòd ad Sacramentum Pœnitentiæ sufficiat attritio concepta ex metu pœnarum temporalium, etiam hujus vitæ, ùt infligendarum à Deo; hoc tamen non est omnino certum. *Pars 1. probatur*, nam imprimis ita docent Auctores plurimi & gravissimi, cum *Suar. Less. Gran. Regin. Lugo, Avers. Gorm.* p. 1. nu. 454. *Diana* p. 11. t. 8. R. 43. *Moya* d. 5. q. 4. *Cardena* in 2. crisi d. 2. n. 70. Deinde rationes sunt gravissimæ, 1. Quia *Trid.* sess. 14. De pœn. c. 4. inter motiva attritionis sufficientia ad Sacramentum ponit ex metu *gehennæ & pœnarum*, ubi per Tò gehennæ intelligitur pœna æterna, per Tò pœnarum autem videtur præscindi ab æterna vel temporali. 2. Quia hæc attritio ex metu pœnarum temporalium potest esse honesta, supernaturalis & efficax, saltem respectu venialium, sicuti attritio ex metu pœnarum æternarum est talis respectu mortalium. 3. Quia aliàs non possemus ex metu pœnarum atteri de 884.